

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:
Pe un an ————— 40 Lei.
Pe jumătate de an ——— 20 Lei.

Apare odată în săptămână:
DUMINECA.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și județ Nr. 266.

Duhul vremii.

Bilanțul stărei religioase-morale la poporul nostru pe anul 1921, s'a închiat cu un deficit trist și dureros.

Lipsa cinstei și moralei publice, gradul scăzut la ce a lunecat simțul pudoarei și buneii cuvinte pune în uimire pe ori și ce român bun și om de omenie. — În biserică, pe stradă, în cafenele, în adunări publice și particulare, în ziaristică și ori ce conveniri, toți discută și constată colosala decadentă morală la care s'a coborât mulți din fiii neamului nostru, fie ei de ori-ce categorie.

Drama sângeroasă a războiului pare-că ne-a adus la începutul unui nou ciclu istoric, căci toate troznesc și îți vine să crezi că lumea să clatină din temelii. Poporul român devenit liber și stăpân pe soartea sa să zbate din toate forțele pentru a apucă cărări noi de viață. Suntem stăpâniți de un curent modern la care unii i-i zic „duhul vremii“ în care religia și morala de cele mai multe ori sunt ridicolizate. Castitatea conjugală este alungată din cele mai bune case, la ce urmează divorțurile fără număr cu corțeul lor de suferințe și nenorociri. Unii dintre noi adăpați la lumina falză a unei culturi de spoială străină de sufletul și simțul românesc, nutresc o aversiune urâtă față de tot ce vine din biserică. Acești pigmei ai zilelor noastre nu se sfiesc a rosti blasfemie la adresa lui Dzeu, iar numele blândului Hristos îl coboară în noroiu. Ei evită cu totul vocea conștiinței, prin ce nu pot ieși din cătușele egoizmului blăstămat, ce-i fine înlanțuiți și astfel în tot momentul sunt gata să se rostogolească dela înălțimea unde i-a așezat creatnrul Dzeu.

În fața acestui balastru ce amenință viitorul și libertatea blândului nostru popor, toți oamenii de bine sunt de convingerea că unicul și cel mai puternic razim de scăpare este biserică noastră. Biserica vie a divinului Hristos are chemare sublimă și datorință sfântă să fie piept avalanșei ce ne amenință și cu farmecul și puterea cuvântului Dzeesc să sfarme duhul vremii, să alunge furtuna ce

s'apropie. Preoții noștri ca și purtătorii unor idealuri sfinte și nobile încep a înfălege chemarea vremii și în unele părți au început procesul de regenerare.

Cei mulți sigur li vor urmă, căci în fața haosului de distrugere morală nici unul nu poate sta nepăsător, ci toți vor ieși la răspântii, vor urcă amvonul tribuna și pe lângă utilizarea tuturor forțelor culturale vor vesti cu vreme și fără vreme, că neamul românesc numai așa își va putea ține locul cuvenit în concertul popoarelor europene, dacă fiecare individ va avea de călăuză în activitatea sa principiile învățăturilor creștine, căci fără așezarea societății pe bazele adevărilor și iubirei evanghelice, nici un popor n'are viitor.

Glasul sf. Evanghelii ne cheamă să observăm semnele timpului și ne arată drumul ce trebuie să-l urmăm.

Predică de Anul-nou 1922.

Iubiților Credincioși!

În infinitul vremii iarăși a trecut o clipă, care în ochii noștri este un an lung cu toate întâmplările lui, cu toate sentimentele și patimile răscolite în acest an, cu toate bucuriile și tristețile, ce ni le-ă procurat. Sf. noastră biserică are în aceasta zi în-doită serbare: Tăerea împrejur după trup a Mânt. nostru Isus Hristos și amintirea Sf. Marelui Vasilie, la cari se adaugă începerea anului politic. — Și cum în scurta noastră călătorie pământescă avem numai puține zile de acestea, cari înseamnă începutul unui an nou din viața noastră, este firesc, ca aceasta zi să ne procure o deosebită emoție sufletească, — să ne predisună a ne opri un moment la pragul anului în care intrăm, și să ne reamintim întâmplările celui expirat și să încercăm a desveli misterul celui nou. Aceasta meditație, ca să zic așa bilanțul anului trecut și preliminarul anului nou, am făcut-o împreună cu voi iubiții mei, acum de trei ori, tot în aceasta zi și din acest loc. Și cum datoria mea mă chemă să urc și azi amvonul, încă din vreme mă gândiam, oare despre ce vă voi vorbi azi. Și cum făceam așa planuri, mi-a căzut în mână un articol dintr'o gazetă ungurească din localitate și acest articol mi-a arătat clar: despre ce va trebui să vă vorbesc azi.

Vă voi vorbi despre un simptom îngrijorător, ce se arată pe orizontul vieții noastre religioase. Acest simptom este: scăderea religiozității și răcirea, înstrăinarea față de biserică noastră strămoșească. Dar e mai bine să-l numim răul cu numele lui adevărat: de când suntem liberi în statul nostru întregit, scade religiozitatea și alipirea către biserică. Îți face impresia, parcă mulțimea ar fi convenit asupra acelei concluzii, că de-odată cu realizarea idealului național biserica și-ar fi terminat misiunea sa.

Sunt unele lucruri neplăcute, Iubiții mei, pe cari o lume le vede, dar toți se feresc a vorbi de ele. Un asemenea lucru este simptomul îngrijorător, de care doresc a vă vorbi azi. Dar a nu atinge rana, care puroiază, nu înseamnă a-o vindeca, ci a-o neglija. Drept aceea deși prevăd, că cele spuse și cele ce vă voi spune, nu sunt apte de a procura momente de bucurie și de distracție, nici mie și nici celor ce mă ascultă, totuși cred că datoria mea, când sunt pe amvon nu-e a distra, ci a învăța adevărul. Dzeesc și a muștra răul, căci mă obligă porunca Apostolului, care zice: „Vestește cuvântul lui Dzeu și stăruiește la timp și fără timp, muștra, ceartă cu toată îndelungă-răbdarea și învățătura. Iară Sf. Vasilie, a cărui pomenire o săvârșește azi biserica, îmi spune: „Cui i-s'a încredințat dirigătorul de a învăța și o întreține, vinovat este uciderii de suflet.“

Răul acesta, boala aceasta de care o-am vorbit nu este numai a orașului nostru, ea este generală, inficiază nu numai unele straturi ale societății, ci le inficiază pe toate. De ea suferă nu numai țăranul, meseriașul și muncitorul, ci durere în deosebi intelectualul.

Biserica noastră ort. română, precum arată și numirea, a avut totdeauna o misiune dublă: a învăța și propagă credința și moralitatea și a ține neadormit făcând sacru al idealurilor noastre naționale.

Vă voi dovedi pe scurt, Iubiților mei, că Biserica noastră are azi, mai mult poate decât în trecut, misiunea s'a îndoită.

Valurile furioase ale groaznicului războiu, care gir de ani a cutrierat aproape toată lumea civilizată, au schimbat aspectul Europei, a scăzut religiozitatea și în deosebi moralitatea. Omul pașnic, omul muncitor stă în tranșee zăi de-arândul și nu vede altceva decât măcelul ajutat de cele mai moderne invenții ale tehnicii, — se întoarce la vatra lui schimbat, înăsprit la inimă. — Astfel se începe un curent nesănătos, care se manifestă prin neglijarea datorințelor omenești și cetănești, prin neglijarea muncii cinștite, prin întunecarea concepției despre proprietatea individuală, care apoi culminează în urgisitul bolșevism, care duce la sapă de lemn cea mai mare feară a Europei. — Țeara noastră, mulțumită lui Dzeu, a fost ferită de bolșevism, dar nu se poate nega, că un curent nesănătos în urma războiului a pătruns în

largi pături ale poporului și își arată urmările triste în scăderea moralității și a producției.

A distruge acest curent bolnăvicios, a vindeca ranele sufletești, a restabili echilibrul sufleteșc al poporului nostru, — aceasta este misiunea sfântă și ideală, de după războiu, a Bisericii. — Sufletul numai cu suflet se vindecă și nu cu legi și pedepse, iar mijloacele grijei sufletești le are numai Biserica. În aceasta sfântă străduință trebui să fie ajutată de stat și de toate autoritățile, dar nu numai formal, principial și în scris, ci avem nevoie de un sprijin real, care este participarea la viața religioasă și la exercițiului cultului. „Cei ce urăți Sionul, rușinat veți fi de Domnul.“

Atât, pentru combaterea indiferentismului religios, cât și pentru dovedirea necesității vieții religioase în genere, pentru toate păturile societății-acum să mi-se permită să adresez câteva cuvinte credincioșilor mei intelectuali.

Viața intelectuală și viața sufletească sunt două manifestări cu totul diferențiate una de alta. Aceasta teză aș desvolta-o cu plăcere, dacă voi fi ascultat, în cadrele unei cuvântări speciale pentru intelectuali. Acum numai atât că pentru desvoltarea intelectualului, începând dela abecedar și până la cele mai înalte științe, mii de școli, iară pentru suflet avem numai o singură școală, care este Biserica cu învățăturile ei; și apoi că intelectualii noștri au sfânta datorință, de a premerge cu exemplu, căci poporul nostru este încă, har Domnului, bun și urmează sfatul și exemplul conducătorilor săi.

Iubiților Credincioși! Acum să trec la partea a doua a scopului deșt, care este dovedirea, că misiunea Bisericii în cele naționale nu s'a terminat încă, de-odată cu realizarea idealului nostru național. Și pentru dovedirea acestui lucru în voiu luă argumentele din articolul de care o-am amintit la începutul cuvântării mele. Acest articol a fost scris, pentru ziua de anul nou, de un preot rom.-catholic, într'o gazetă ungurească din localitate. Și vă descoper înainte de toate, ca este un articol de tredită, adică, ca să fim înțeles de toți, se lucrează prin el în contra imitației statului nostru românesc.

Și știți cu ce mijloace și cu ce armă? Cu arma credinței, Iubiților mei!

Acest preot papistaș, care servește o Biserică internațională, chiamă pe credincioșii săi la o viață intenzivă religioasă, la credință, la Biserică, pentru că numai cu aceasta armă vede apărată esistența lor națională și realizarea visului nebun, de care nu știu să abzică, și care este deslipirea acestui teritoriu de corpul țării Românești.

Și ne vine oare-cum să zîmbim, dacă ne aducem aminte, ca acum ei sunt în situația, în care am fost noi prin atâtea veacuri, — dar dacă ne reamintim, că tocmai Biserica noastră națională a fost aceea, prin care ne-a succes să ne conservăm timp de o

mie de ani existența noastră națională, și să ne alipim azi cu neștirbitul caracter al romanității noastre de trupul țarei-mame, — atunci îți trece pofta de zimber și ți-se umple sufletul de îngrijorare.

Și pentruca să înțelegi pe deplin tendința acestui articol, vă voi traduce câteva pasaje din el. Asemănă zilele de azi, cu timpul domniei lui Saul, când „acest rege a dat mână liberă conducătorilor și legislatorilor săi de a săvârși fapte mișelești“, și se clarifică îndată: „Ceeace s'a scris acum 3000 de ani se potrivește perfect la zilele de azi.“ Apoi zice: „Până când judecați nedreptatea, până când sunteți părtinitori.“ Mai departe: „Conducătorii lor sunt necredincioși și tovarăși cu iotrii, le place banul și se lăpădă de Dzeu, ei nu văd acestea, umbă în întunec, pentru aceasta se clatină pământul.“

Atât cred că ajunge pentru a înțelege tendința acestui articol. — Să știți, iubitorilor mei, că acest preot este un cugetător și observător, care, deși esagerează, da e sigur că observă, că noi începem să părăsim cea mai puternică cetate, care este Biserica și Credința, și acum își invită credincioșii lui, să ocupe aceasta cetate. Drept aceea mi-ar plăcea, ca glasul meu să străbată prin zidurile acestei Biserici și să răsune la urechile tuturor Românilor, când strig: Prindeți tare și nu lăsați din mână cea mai puternică armă, credința, Biserica, căci te pândește dușmanul, care abia așteaptă să o scape, ca să o ridice el, și atunci „vei plânge pe ruinele Sionului fiica Ierusalimului.“

Mă adresez acum cu tot sufletul vouă iub. mei Credincioși din acest oraș, să începem de acum o nouă viață religioasă-morală, grupată în jurul acestei biserici!

Avem o biserică splendidă, renovată acum, nu din hârnicia, nici din dârnicia noastră, ci prin bunăvoința, jertfa și intervenția bunului nostru Arhiepiscop, îmbrăcată cu podoaba, care poate satisface și cel mai rafinat gust artistic, tot așa avem și 4 clopote refăcute, cari cu glasul lor armonios chiamă credincioșii la orele de rugăciune. Să ne arătăm vrednici de acest frumos locaș Dzeesc, și să-l umplem golul nu numai în zilele de praznic mare, ci și în Dumineci și sărbători mai mici.

Avem un cor artistic bisericesc, înghebat de Dl subrevizor Lipovan, aproape esclusiv din membrii corpului didactic. Acest cor de 2 ani se luptă cu cele mai mari greutăți și spre cinstea lui fie zis, dacă totuși a produs așa rezultat frumos. Acest cor de 2 ani mereu se străduiește, să se încadreze în cadrele naturale ale unei „Reuniuni de cântări și muzică“, care lipsește atât de mult societății noastre Arădane, — și să recruteze membrii noi și toate străduințele i-se zădărnicesc — numai și numai din lipsă de interes.

Nou alesul nostru notar Dl Givulescu înființează un cor de țărani în Perneava, care după un nu-

măr oareș-care de repetiții și după instruirea unei părți a sf. Liturgii se desființează tot în urma lipsei de interes.

Singura instituție încă, grupată în jurul acestei Biserici, care se poate lăuda cu rezultate pozitive este: „Casa culturală din Arad-Șega“ înființată în cursul acestui an, — dar trebuie să mărturisesc, că și aici adese mici certe și frecări egoiste stânjenesc bunul și netedul mers al lucrurilor.

Toate aceste, iub. mei, sunt tot atâtea momente îngrijorătoare, pe cari, m'am folosit de ocazie, să le spun azi, că am un mănunchi atât de frumos de credincioși din toate părțile societății, — le-am spus totodată și pentru ca să dovedesc, că curentul acela bolnav, de care o-am amintit, nu este ceva fictiv, care ar trăi numai în inchipuirea mea, ci este un adevăr trist, căci eu consider toate aceste momente îngrijorătoare, ca tot atâtea simptome ale acestui curent dezastruos.

Iubiților Credincioși! Cu aceste am săvârșit scopul defipt pentru cuvântare mea de azi. În definitiv n'am făcut altceva decât am prezintat bilanțul stării sufletești din pafohia noastră, așa cum s'a prezintat el la 31 Dec. din anul espirat, și ați văzut că acest bilanț, durere, n'a prea avut multe note înbucurătoare. — Acum ne mai rămâne o datorie, ca toți de-opotrivă, intelectuali și țărani, meseriași și muncitor, să ne înălțăm inimile și cugetele și să ne hotărîm la o muncă sistematică și conștie, să punem stavilă acestui curent dezastruos. Arma, cu care să ne ajungem scopul să fie: credința și iubirea către Biserica strămoșească, o viață intenzivă religioasă-morală și sufletească. Și dacă vom munci așa atunci se vor realiza cuvintele Psalmistului, scrise pe frontispiciul cornului: „Fie pace întru puterea Ta și îndestulare între zidurile turnului Tău.“

Și dacă pe aceasta temelie vom zidi societatea și statul, atunci această societate și prin ea acest stat va fi puternic și neclintit ca și Biserica lui Hristos, pe care „nici porțile iadului nu o vor birui.“

Cu dorința arzătoare, ca acest ideal să-și înceapă realizare în cursul anului în care intrăm, Vă doresc sincer tuturor: An nou fericit!

Arad, anul-nou 1922.

Eugeniu Crăciun,
paroh.

INFORMAȚIUNI.

Anul nou în Arad. Ziua primă a anului nou a fost prăznuită aici cu o deosebită solemnitate. În catedrală tixită de credincioși sf. liturgie au săvârșit-o protopresbiterii: Tr. Vațian, D. Muscan presbiterul, E. Crăciun și diaconul I. Cioara, fiind de față și P. S. Sa părintele Episcop diecezan Ioan I. Papp Răspunsurile le-a dat înălțător corul distinsului conducător A. Lipovan subrevizor școlar. La priceasnă parohul local E. Crăciun rostește o predică ocazională

cu care prilej făcând bilanțul vieții religioase din anul trecut, îndeamnă cu stăruință poporul să țină tot mai strâns legătura cu biserica, a cărei misiune n'a încetat a fi și pe mai departe în serviciul dezvoltării și conzervării naționalizmului, păstrat de ea cu sfințenie veacuri de-a rândul. După terminarea sf. liturghii s'a servit un Te-Deum de mulțumită, cu rugăciuni speciale pentru sănătatea și ajutorul M. S. Regelui nostru Ferdinand I, și a întregii familii Regale, precum și a tuturor căpeteniilor bisericești, civile și militare. De față eră și generalul de divizie A. Lec, cu întreg corpul ofiteresc al statului major. Au urmat apoi recepțiile la reședința episcopoească, unde toate autoritățile din oraș, în frunte cu Dnii: general Leca, prefectul județului și orașului Arad Dr. E. Beleş, v. primarului Dr. Anghel, membrii Consistorului, corpul didactic dela seminar și școala noastră uormală, parohia noastră ortodoxă și cea gr. cat., revizorul școlar cu corpul didactic al școlilor primare, și mulți nenumărați particulari. — au prezentat P. S. Sale Episcopului nostru felicitări călduroase și urări de bine pentru noul an. P. S. Sa mulțumind tuturor pentru prinosul dragostei firești ce i-se aduce și cu acest prilej, arată căile de purcedere la conlucrare armonică spre dezvoltarea vieții creștinești și prin aceasta la întărirea temeliei Statului și a Bisericii noastre ortodoxe, devenită biserică de stat, iar revizoratului și corpului didactic al școlilor primare, le atrage atențiunea, că împrăjurarile schimbate nu poate dispenza dela obligamentul de-a promova interesele bisericii noastre naționale, ci rămâne să-și dele seamă de adevărul, că între Biserică și Stat sustă și mai departe asemănarea legăturii dintre minte și inimă, deci interesele Statului le pot și le vor promova după adevăratul lor înțeles numai atunci și numai așa, dacă se vor ocupa nu numai cu instrucțiunea ei și cu educațiunea elevilor, deci, dacă vor sprigini și nisuițele bisericii de a da Statului român cetățeni credincioși. Cu aceasta ocaziune a dat la reședința Sa — precum a dat și la Sărbătorile Nașterii Domnului o masă, la care au fost invitați reprezentanții autorităților și alți fruntași ai vieții noastre publice din localitate.

Povești de M. S. Regina României. Intr'o ediție care face cinste tehnicii tipografice românești, și pe un preț redus, Fundația Carol a pus la dispozițiunea copilașilor o serie de povești scrise de M. S. Regina României. Gestul nobil care a condus pe Regina României, nu are nevoie de elogii, el va fi răsplătit prin mulțumirea îngerească a copiilor ce vor citi minunata carte de povești ce a scris-o pentru ei, buna lor Suverană. Și o ata e nevinovată recunoștință este prețul, de sigur cel mai mare, pe care un autor, ca Regina Maria, la putut răvni.

Noua tactică politică a lui Lenin. Riga, 2. (Rador). — Lenin a ținut un discurs la uniunea sindicatelor profesionale în care a constatat că bolșevismul se apropie de o cruză decisivă. În împrejurările actuale ar fi o nebunie dacă sovietele n'ar accepta ajutorul din partea puterilor capitaliste pentru ridicarea Rusiei. În concluziune Lenin a declarat, că părăsirea momentană a unor poziții avansate este compatibilă cu teoriile comuniste. Și dacă prin urmare ne vom retrage și mai mult, această va fi numai pentru întărirea comunismului pe poziții avantajoase.

Unificarea bisericească. Proiectul de lege al unificării a fost redactat de comisia de 15. După ce în acesta se vor introduce și modificările propuse

de Constituanta bisericească, statutul va fi trimis congresului nostru național bisericesc spre a-și spune din nou cuvântul.

Curs pastoral. Pentru îmborspătarea problemelor pastorale și religioase de astăzi se va deschide pe seama preoțimii din arhidieceză cu 1 Februarie 1922 un curs de o lună în Sibiu. Vor ține cursuri: I. P. S. Sa Mitropolitul, P. S. Sa Episcopul Bartolomei al Râmnicului și alți bărbați distinși ai bisericii și școalei noastre.

Mantia de încoronare. Zilele acestea va fi predată M. S. Reginei mantia de încoronare, făcută ca cadou din partea capitalei. Ea este o capd'operă de broderie artistică, pregătită în școala de sericicultură și țesătorie din București, după desemuul maeștrului Costin Popescu. Motivul de pe mantie simbolizează țara noastră și bogăția ei. Mantia e croită dintr'o stofă de aur și purpură. În față, din distanță, sunt presărate stemele ținuturilor alpine și stema familiei regale, încunjurate de mănunchiuri de grâu. În mijlocul spatelui se află coroana regală a M. S. și inițiala M. S. Regina. După încoronare mantia va fi expusă.

Prin telefon. Când punem ziarul sub presă aflăm că M. S. Regele a incredințat cu formarea noului Guvern pe d. Ionel I. C. Brătianu, șeful partidului liberal.

Concurs.

În conformitate cu concluzul Ven. Consistor diecezan de sub Nr. 3530/1921 să escrie concurs pentru deplinirea definitivă a parohiei văcante lersnic cu termine de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala.”

Venitele parohiale sunt: 1. Usufructul unei sesiuni de pământ estravilan și a grădinei parohială; 2. Dreptul la pășunat, ori câte vite ar avea; 3. Stolele legale; 4. Birul preoțesc dela fiecare familie o spene cucuruz despoiat; 5. Întregirea dotației dela stat.

Casă parohială nu este, dar comitetul parohial pune la dispozițiunea alesului locuința școalei până va avea învățător, dările publice după beneficiului preoțesc le va suporta alesul.

Parohia e de cl. II., dar se admit în mod excepțional și concurenți cvalificațiune de cl. a III., dar numai în cazul, că nu să prezintă nici un concurent de clasa mai superioară.

Alegândul preot în caz de lipsă va trebui să fungheze și ca învățător.

Reflectanții sunt poștiți a-și înainte cererile de concurs, adfustate conform Reg. p. par. cu toate documentele prescrise, adresate comitetului parohial din lersnic posta Mănăștur oficiului protopouesc gr. ort. rom. din Belinț.

Din ședința comitetului parohial ținută în 23. Decemvrie 1921.

Ioan Capitan,

preot adm. ort. rom. ca preș. com. par.

În conțelegere cu mine: Gherasim Sârbu, protopresbiter.

— 0 —

2—3

Redactor responsabil: SIMION STANA.

Cenzurat: V. DÂRLEA.